

*Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca***POTS – DRŽAVNI IZPIT NA VIŠJIH SREDNJIH ŠOLAH**NALOGA IZ SLOVENŠČINE
(Za vse smeri)*Izberi enega izmed štirih tipov nalog!***TIP A - ANALIZA BESEDILA****Kajetan Kovič: PSALM** (Iz zbirke *Korenine vetra*, 1961)

Blažena nerazumnost živali,
ločena od besed, ki so dane človeku,
da se z njimi do nesporazuma zastrupi.

Blažena skupna tema črede in samotarjev
pred podobo sveta, ki je ne meri duh,
ampak čuti, začudeni nad stvarmi.

Blažena, ker si onkraj zlega in dobrega
zajezena v nagon, ki ti vlada in sodi
in ti odmerja korak in izbira družico za noč.

Blažena, ker še tisti, ki jim je dana beseda,
tvoje blaženstvo čutijo in hrepenijo
v svojega bitja nezavestno temo.

Kajetan Kovič (1931-2014), pesnik, pisatelj in prevajalec. V javnosti se je skupaj s Cirilom Zlobcem, Janezom Menartom in Tonetom Pavčkom uveljavil kot soavtor pesniške zbirke *Pesmi štirih* (1954). Zbirka je pomenila premik slovenske poezije v smer intimizma. Kasneje se je Kovič preusmeril k eksistencialni liriki s sledovi poetike absurda.

1. Razumevanje besedila

Pozorno preberi pesem in tvori njeno smiselno obnovo.

2. Analiza besedila

- 2.1. Zakaj je pesem primer intimistične in obenem eksistencialne lirike?
- 2.2. Kdo je lirski subjekt?
- 2.3. Katera ključna beseda se pojavlja v pesmi?
- 2.4. Kaj je človek izgubil, ko je postal razumno bitje?
- 2.5. Zakaj je po tvojem mnenju pesnik pesmi dal naslov Psalm?
- 2.6. Ali te Kovičeva pesem nagovarja?

3. Interpretacija in poglobitev

Kovičevo poezijo postavi v širši okvir slovenskega pesništva druge polovice 20. stoletja.



Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca

TIP B – IZDELAVA KRATKEGA ESEJA ALI ČASOPISNEGA ČLANKA

(Izberi eno od štirih predlaganih tem)

NAVODILA

Razvij izbrano temo v obliki *kratkega eseja* ali *časopisnega članka*. Interpretiraj in primerjaj predlagane dokumente in podatke.

Če se odločiš za obliko *kratkega eseja*, utemelji svoja izvajanja. Pri tem upoštevaj tudi svoje znanje in študijske izkušnje.

Svojemu eseju določi primeren naslov. Če se ti zdi primerno, razdeli obravnavo na paragrafe, ki imajo lahko vsak svoj naslov.

Če se odločiš za obliko *časopisnega članka*, mu določi primeren naslov in navedi, v kateri vrsti časopisa naj bi bil objavljen.

V obeh primerih naj dolžina besedila ne preseže petih stolpcev na pol upognjenega lista.

1. LITERARNO – UMETNOSTNO PODROČJE

TEMA: »Brez glasbe bi bilo življenje pomota.« (F. Nietzsche)

DOKUMENTI



August Renoir, *Dekleta pri klavirju*



Polde Mihelič, *Goslač*



Prevzame glasba včasih me kot morje!
Tja k zvezdi blede
odjadram v širni zrak, v meglá obzorje
po njeni sledi;

razkritih prsi – v jadro piš razteza
mi jih platneno –
na vrh valov se vzpnem, ki mu prepreza
jih noč s kopreno;

drhteti čutim v sebi vse strasti
trpečih ladij;
blag vetrič, piš neurja, ki buči

tam nad prepadi,
me ziblje. Drugič mrtvo morje v dalji
obup zrcali.

Charles Baudelaire, *Glasba*, v: *Rože zla*, prev. M. Javoršek, Ljubljana 2004, 123

»/.../ Vedel je, da tudi že sam spomin na klavir pači predstavo, ki jo je imel o glasbenih rečeh, vedel, da polje, ki je na voljo glasbeniku, ni klavirna klaviatura sedmih not, temveč neizmerna klaviatura, ki je še



Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca

skoraj vsa neznana in kjer vidimo le tu in tam, sredi črnih, neraziskanih temin, nekatere od milijonov tipk nežnosti, strasti, poguma in spokojnosti, ki jo sestavljajo, vsako tako različno od drugih kot veselje od drugega veselja, in te tipke je odkrilo nekaj velikih umetnikov, ki nam s tem, da prebujajo v nas odmeve na téme, ki so se jim razodele, izkazujejo veliko uslugo: kažejo nam, kakšno bogastvo in kakšna pestrost se skrivata, ne da bi mi sami vedeli, v neskončni, nerazjasnjeni in malodušje vzbujajoči noči naših duš, v kateri vidimo mi le praznino in ničevost. /.../«

Marcel Proust, *V Swannovem svetu*, prev. Radojka Vrančič, Ljubljana 2004, str. 335

Ves poln sanj je črni klavir,
ko da globina mrakov
v njem se zrcali.
Za njo je sprostrl
bele roke pianist.

Tiho,
ko da na črnem
mramornem jezeru
odplavala laboda bela sta
neskončnosti iskat ...

Srečko Kosovel, *Skica na koncertu*, 1926

»/.../ Srž vsake umetnosti je resnica /.../ Iskatelji resnice: Beethoven, Schumann, Verdi, Berg, Dallapiccola. Njihovo iskanje me je vedno očaralo /.../ Ko rabim izraz 'iskatelj resnice', mislim na glasbenike, ki so pred življenjem in pred svojo umetnostjo stali točno tako kakor Ignazio Silone pred književnostjo: nuja ga sili v iskanje resnice, sam se spopada z velikimi problemi biti, stiske in iskanje izpričuje s svojo stalno človeško prizadetostjo, skozi to iskanje se približa resnici lažje in učinkoviteje, človeško bolj dojemljivo in prepričljivo, kakor bi to zmoglo znanstveno raziskovanje, ki je zgolj umsko, zgolj logično, zgolj enostransko. /.../«

Pavle Merku, *Poslušam*, Trst 1983, str. 9-11

»/.../Ko sem poučevala glasbo na litijski gimnaziji, sem se z dijaki pogovarjala o pomenu glasbe v njihovem življenju. Ugotovili smo, da glasbo vsaj nekaj ur na dan posluša kar 99% mladih. Kako glasba vpliva nanje, smo odkrivali po načinu oblačenja, mišljenja, govorjenja, vedenja. Večina je priznala, da ima glasba v njihovem življenju pomembno mesto in da jih spremlja na vsakem koraku. V glavnem le kot zvočna kulisa, a tudi kot prijateljica v težkih trenutkih, kot sredstvo navezovanja stikov, kot pomoč pri iskanju lastne identitete, kot sredstvo izražanja. Ugotovili so, da si ne predstavljajo življenja brez nje ter da lahko moč glasbe uporabimo na različne načine, tudi za negativno manipulacijo s posamezniki in množicami /.../«

Helena Fojkar Zupančič, *Glasba je nihanje strune, vpete med nebom in zemljo*, v: Umetnost, duhovnost in vzgoja, Kranj 2014, 19

2. SOCIALNO – EKONOMSKO PODROČJE

TEMA: Izzivi 21. stoletja in državljanske kompetence v ekonomskem in družbenem življenju

DOKUMENTI

»Sposobnost kritičnega mišljenja, nagnjenje k reševanju problemov, ustvarjalnost in naklonjenost do inovacij, sposobnost učinkovitega komuniciranja, odprtost do sodelovanja in do skupinskega dela so novi "paket" kompetenc, ki jih lahko imenujemo "kompetence 21. stoletja." Te kompetence zanesljivo niso nekaj novega, nova pa je odločilna vloga, ki jo prevzemajo v moderni organizaciji dela in, bolj na splošno, tudi kot odločilni dejavnik ekonomske rasti. Državi, kakršna je Italija, ki se ponaša ravno s svojo ustvarjalnostjo, fantazijo in spretnostjo pri izumljanju in uresničevanju novih zamisli, naj bi te kompetence ne bile tuje. Izobraževalni sistem, ki zmore posredovati te kompetence čimvečjemu številu dijakinj in dijakov, je torej pomemben izziv za našo državo.«



Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca

Ignazio VISCO, *Investire in conoscenza. Crescita economica e competenze per il XXI secolo*. Il Mulino, Bologna 2014 (1. izdaja 2009)

»Želja po profitu napeljuje mnoge državnike k misli, da sta znanost in tehnologija ključnega pomena za prihodnost njihovih držav. To ni ugovor zoper dobro tehnično-znanstveno šolstvo in zagotovo sama ne bom svetovala državam, naj ustavijo raziskovanje na tem področju. Sem pa zaskrbljena, ker tvegamo, da druge prav tako pomembne sposobnosti izginejo v vrtincu konkurence: gre za sposobnosti, ki so bistvene za notranje zdravje vsake demokracije, pa tudi za oblikovanje svetovne kulture, ki se zmore kompetentno soočiti z najbolj perečimi problemi našega planeta.

Te sposobnosti pa so povezane s humanistično in umetnostno izobrazbo: sposobnost kritičnega mišljenja, sposobnost preseganja krajevne omejenosti, sposobnost soočanja s svetovnimi problemi v vlogi »državljanov sveta«; in končno, sposobnost sočutnega in vživetega pristopa do drugega.«

Martha C. NUSSBAUM, *Non per profitto. Perché le democrazie hanno bisogno della cultura umanistica*. Il Mulino, Bologna 2011 (1. izdaja 2010)

«Evropski svet v Lizboni je 23. in 24. marca 2000 sklenil, naj se nove osnovne kompetence, ki bi jih moralo zagotoviti vseživljenjsko izobraževanje, definirajo na evropski ravni. To naj bi bila ključna pobuda v okviru evropskega odgovora na globalizacijo in tranzicije k oblikam gospodarstva, ki slonijo na znanju. Prav tako je evropski svet podčrtal tudi, da so ljudje največje bogastvo Evrope. Te sklepe je Evropski svet potem večkrat in redno potrdil, tako na primer 20. in 21. marca 2003 in nato 22. ter 23. marca 2005. Prav tako je Evropski svet potrdil obnovljeno Lizbonsko strategijo, sprejeto leta 2005.»

PRIPOROČILO EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah permanentnega učenja (2006/962/CE)

3. ZGODOVINSKO – POLITIČNO PODROČJE

TEMA: Temeljne izbire na področju izobraževalne politike od cesarice Marije Terezije do današnjih skupnih izzivov, pred katerimi stojijo Italija, Slovenija, Evropa.

DOKUMENTI

»/.../ Pod cesarico Marijo Terezijo je konec leta 1774 izšla Splošna šolska naredba, ki je prvi in temeljni osnovnošolski zakon za vse habsburške dedne dežele, s tem pa razen območij pod beneško in ogrsko oblastjo tudi za celotno slovensko etnično ozemlje. Ta zakon je prvi celovito urejal problematiko osnovnega šolstva /.../ Zakon je uvedel splošno šolsko obveznost za vse otroke, ne glede na spol ali socialni izvor, v starosti od 6. do 12. leta /.../«

Slovensko šolstvo včeraj, danes, jutri, Ljubljana 2007, str. 32

»Umetnost in znanost sta svobodni in svobodno je njuno poučevanje. Republika določa splošne norme o izobraževanju in ustanavlja državne šole vseh vrst in stopenj. Ustanove in zasebniki imajo pravico ustanavljati šole in vzgojne zavode, toda brez obremenitev za državo.«

33. člen Ustave Republike Italije, 1948

»V vrtcih, osnovnih in srednjih šolah Goriške pokrajine in Tržaškega teritorija pouk poteka v maternem jeziku učencev.«

1. člen zakona Republike Italije št. 1012 z dne 19. julija 1961

»Izobraževanje je svobodno. Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev. Država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo.«

57. člen Ustave Republike Slovenije, 1991



Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca

»/.../ Jasno je, da mora biti šola učinkovita in primere katastrofalne neučinkovitosti imamo bodisi med javnimi kot med zasebnimi šolami. V šoli se je treba v prvi vrsti učiti, medtem ko se je na račun priprave učiteljev in učencev v zadnjih letih na zborovanjih in v zbornih organih predvsem čvekalo. Kljub temu je ravno danes izjemno pomembna javna šola, ki pa naj bo seveda resna, laična, a ne laicistična /.../, kajti ne vsiljuje ver in ideologij, ampak uči pojme in vsebine na osnovi tistih skupnih vrednot, ki so osnova in predpostavka demokratičnega življenja in na katere se v demokraciji sklicujejo vsi državljani, verujoči in neverujoči. /.../«

Claudio Magris, *L'ultima guerra di religione*, Corriere della Sera, 6.12.1998

»/.../ Še vedno je zasebno šolstvo za državo cenejše kot javne šole, ki jih ustanovi država oz. lokalne skupnosti in za katere mora država poskrbeti tudi za naložbe, investicije in opremo. Še enkrat poudarjam, da ne gre za dodaten strošek s strani države, saj bi v primeru, da ne bi bilo zasebnih šol, otroci, ki obiskujejo zasebno šolo, obiskovali javno šolo, kjer bi država plačevala program šole, hkrati pa tudi sredstva za naložbe, vzdrževanje in opremo. /.../«

Roman Globokar, *Prejeli smo: odločba Ustavnega sodišča*, www.casnik.si, 7. januarja 2015

»/.../Odločba (Ustavnega sodišča) je v nasprotju z zdajšnjo koncepcijo slovenskega šolstva in z doslej prevladujočim razumevanjem odnosa med javnim in zasebnim šolstvom, ki temelji na ideji izobrazbe kot javnega dobrega /.../ Če bo delež proračunskega denarja za šolstvo ostal nespremenjen, je vsakomur jasno, da se bo financiranje zasebnih šol povečalo na račun javnih. To pa lahko vzbuja upravičeno skrb, saj se bo kakovost javnih šol posledično skoraj gotovo znižala /.../«

Zdenko Kodelja, *Prelomna odločba*, Šolski razgledi, 23. januar 2015

»/.../ Danes se vse države članice EU strinjajo, da je kakovost izobraževanja in izpopolnjevanja, zlasti v znanosti in tehnologiji, ključni gradbeni kamen za uspešno Evropsko unijo. Vsi se zavedamo, da brez solidnega temelja znanja v družbi ne bomo imeli inovativnih raziskovalcev, podjetnikov in delavcev, ki bodo sposobni razvijati proizvode in storitve, ki jih potrebujemo, da bomo uspešni na trgih prihodnosti /.../«

J. Figel, *Prihodnost izobraževanja v Evropi*, v: *Slovensko šolstvo včeraj, danes, jutri*, Lj 2007, 115-6

4. TEHNIČNO – ZNANSTVENO PODROČJE

TEMA: Znanstveni in tehnološki razvoj elektronike in informatike je spremenil svet komunikacije, ki ga danes obvladuje spletna povezanost. Te hitre in globoke spremembe nudijo široke možnosti, vzbujajo pa tudi številne kritične pomisleke

DOKUMENTI

»Stavek kot "halo, družina Heidegger, a smem govoriti z Martinom?" je v našem času za v staro šaro. Danes namreč – razen v redkih nesrečnih primerih – sporočilo doseže njega, prav njega. In on je lahko kjerkoli. In ker smo navajeni kogarkoli takoj najti, nas prevzame hud nemir, če nam to ne uspe. Najbolj grozeče zveni stavek: "Oseba, ki jo iščete, trenutno ni dosegljiva". Ontološka izolacija se vzajemno začne, ko odkrijemo, da ni "signala" in ga začnemo mrzlično iskati. Počutimo se same, vendar do nedavnega je bilo zmeraj tako, saj smo bili vedno brez signala. In tu ni v igri samo pogovor.«

Maurizio FERRARIS, *Dove sei? Ontologia del telefonino*, Bompiani, Milan 2005

»Naša družba ni le »tekoča«, če posežemo po znani Baumanovi kategoriji, ampak tudi izrazito »prepusna«. To pa zato, ker raba (in včasih zloraba) novih komunikacijskih sredstev prestopa meje zasebnega življenja, vanj prodira in ga dela bolj labilnega.



Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca

Dovolj je, da opazujemo svoje vsakdanje obnašanje, pa se zavemo, kako težka ločujemo posamezne življenjske trenutke in življenjska področja drug od drugega. Uporaba mobitela tudi pri mizi v družbi gostov ali v družinskem krogu, glasno govorjenje po telefonu v javnih prostorih, v vlaku ali na metroju, pošiljanje SMS-jev ali telefoniranje (tudi brez priključenega zvočnika) med šofiranjem: še bi lahko naštevali in navajali neprijetne epizode, ki segajo vse do neolikanosti.

Tako se službeni čas prepleta z zasebnim, saj smo preko elektronske pošte ali SMS-jev dosegljivi tudi med vikendi ali na dopustu.

Po zaslugi družabnih omrežij pa se dogaja tudi to, da se službeno področje zamenjuje s področjem medosebnih odnosov. Vse to kaže, da naše življenje prežema komunikacija in uporaba novih tehnologij.«

Daniele MARINI, *Con smartphone e social è amore (ma dopo i 60 anni)*, La Stampa, 9.2.2015

TIP C – ZGODOVINSKA NALOGA

Letos poteka 70 let od konca druge svetovne vojne. Kandidat naj opiše svet, kakršen je izšel iz nje, ter nova ravnovesja, ki so zaznamovala svetovno dogajanje vse do leta 1989. Posebej naj se zaustavi pri posledicah vojne za slovenski in italijanski narod ter za politične in narodnostne odnose na meji med obema.

TIP D – SPLOŠNA NALOGA

“Vzemimo v roke svoje knjige in svoja peresa”, sem rekla. “To je naše najmočnejše orožje. Otroci, učitelji, knjige ali pero lahko spremenijo svet.« /.../

Mir v vsaki hiši, na vsaki cesti, v vsaki vasi, v vsakem narodu – to so moje sanje. Šola za vsako deklico in vsakega dečka po vsem svetu. Pravico imam, da sedem v šolsko klop in berem knjige skupaj z vsemi svojimi prijateljicami.«

Malala Yousafzai, Christina Lamb, *Io sono Malala*, Garzanti, Milano 2014

Malala Yousafzai, Nobelova nagrajenka za mir leta 2014, je pakistanska deklica, ki je tvegala življenje, ko je zahtevala pravico do vzgoje in izobraževanja tudi za deklice.

Kandidat-ka naj kritično razmisli o citatu iz knjige Malale Yousafzai in o njem izrazi svoje mnenje. Pri tem naj izhaja iz predpostavke, da pravico do vzgoje in izobraževanja potrjujejo številne mednarodne listine, kakršna je na primer Konvencija o pravicah otrok iz leta 1989, ki jo je ratificirala tudi Italija z zakonom št. 176 z dne 27. maja 1991.

Za nalogo ima kandidat največ šest ur časa.

Dovoljena je uporaba slovarja in pravopisa.

Nihče ne sme zapustiti poslopja pred potekom treh ur od narekovanja naloge.



Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca
P0TS - ESAMI DI STATO DI ISTRUZIONE SECONDARIA SUPERIORE

PROVA DI ITALIANO

Testo in lingua italiana delle tipologie comuni alle corrispondenti tracce in lingua slovena.

TIPOLOGIA B - REDAZIONE DI UN "SAGGIO BREVE" O DI UN "ARTICOLO DI GIORNALE"

CONSEGNE

Sviluppa l'argomento scelto o in forma di «saggio breve» o di «articolo di giornale», utilizzando, in tutto o in parte, e nei modi che ritieni opportuni, i documenti e i dati forniti.

Se scegli la forma del «saggio breve» argomenta la tua trattazione, anche con opportuni riferimenti alle tue conoscenze ed esperienze di studio.

Premetti al saggio un titolo coerente e, se vuoi, suddividilo in paragrafi.

Se scegli la forma dell'«articolo di giornale», indica il titolo dell'articolo e il tipo di giornale sul quale pensi che l'articolo debba essere pubblicato.

Per entrambe le forme di scrittura non superare cinque colonne di metà di foglio protocollo.

2. AMBITO SOCIO - ECONOMICO

ARGOMENTO: Le sfide del XXI secolo e le competenze del cittadino nella vita economica e sociale.

DOCUMENTI

«L'esercizio del pensiero critico, l'attitudine alla risoluzione dei problemi, la creatività e la disponibilità positiva nei confronti dell'innovazione, la capacità di comunicare in modo efficace, l'apertura alla collaborazione e al lavoro di gruppo costituiscono un nuovo "pacchetto" di competenze, che possiamo definire le "competenze del XXI secolo". Non sono certo competenze nuove; è una novità, però, il ruolo decisivo che vanno assumendo nella moderna organizzazione del lavoro e, più in generale, quali determinanti della crescita economica. Non dovrebbero essere estranee a un paese come l'Italia, che ha fatto di creatività, estro e abilità nel realizzare e inventare cose nuove la propria bandiera. Un sistema di istruzione che sia in grado di fornire tali competenze al maggior numero di studenti costituisce quindi un'importante sfida per il nostro paese.»

Ignazio VISCO, *Investire in conoscenza. Crescita economica e competenze per il XXI secolo*,
Il Mulino, Bologna 2014 (ed. originale 2009)

«La spinta al profitto induce molti leader a pensare che la scienza e la tecnologia siano di cruciale importanza per il futuro dei loro paesi. Non c'è nulla da obiettare su una buona istruzione tecnico-scientifica, e non sarò certo io a suggerire alle nazioni di fermare la ricerca a questo riguardo. La mia preoccupazione è che altre capacità, altrettanto importanti, stiano correndo il rischio di sparire nel vortice della concorrenza: capacità essenziali per la salute di qualsiasi democrazia al suo interno e per la creazione di una cultura mondiale in grado di affrontare con competenza i più urgenti problemi del pianeta.

Tali capacità sono associate agli studi umanistici e artistici: la capacità di pensare criticamente; la capacità di trascendere i localismi e di affrontare i problemi mondiali come "cittadini del mondo"; e, infine, la capacità di raffigurarsi simpateticamente la categoria dell'altro.»

Martha C. NUSSBAUM, *Non per profitto. Perché le democrazie hanno bisogno della cultura umanistica*,
Il Mulino, Bologna 2011 (ed. originale 2010)

«Il Consiglio europeo di Lisbona (23 e 24 marzo 2000) ha concluso che un quadro europeo dovrebbe definire le nuove competenze di base da assicurare lungo l'apprendimento permanente, e dovrebbe essere un'iniziativa chiave nell'ambito della risposta europea alla globalizzazione e al passaggio verso economie basate sulla conoscenza ed ha ribadito anche che le persone costituiscono la risorsa più importante dell'Europa. Da allora tali conclusioni sono state regolarmente reiterate anche ad opera dei Consigli europei di Bruxelles (20 e 21 marzo 2003 e 22 e 23 marzo 2005) come pure nella rinnovata strategia di Lisbona approvata nel 2005.»

RACCOMANDAZIONE DEL PARLAMENTO EUROPEO E DEL CONSIGLIO del 18 dicembre 2006 relativa a
competenze chiave per l'apprendimento permanente (2006/962/CE)



Ministero dell' Istruzione, dell' Università e della Ricerca

4. AMBITO TECNICO - SCIENTIFICO

ARGOMENTO: Lo sviluppo scientifico e tecnologico dell'elettronica e dell'informatica ha trasformato il mondo della comunicazione, che oggi è dominato dalla connettività. Questi rapidi e profondi mutamenti offrono vaste opportunità ma suscitano anche riflessioni critiche.

DOCUMENTI

«Con il telefonino è defunta una frase come “pronto, casa Heidegger, posso parlare con Martin?”. No, il messaggio raggiunge – tranne spiacevoli incidenti – lui, proprio lui; e lui, d'altra parte, può essere da qualunque parte. Abituati come siamo a trovare qualcuno, non riuscirci risulta particolarmente ansiogeno. La frase più minacciosa di tutte è “la persona chiamata non è al momento disponibile”. Reciprocamente, l'isolamento ontologico inizia nel momento in cui scopriamo che “non c'è campo” e incominciamo a cercarlo affannosamente. Ci sentiamo soli, ma fino a non molti anni fa era sempre così, perché eravamo sempre senza campo, e non è solo questione di parlare.»

Maurizio FERRARIS, *Dove sei? Ontologia del telefonino*, Bompiani, Milano 2005

«La nostra è una società altamente “permeabile”, oltre che “liquida”, per usare la nota categoria introdotta da Bauman. Permeabile perché l'uso (e talvolta l'abuso) dei nuovi strumenti di comunicazione travalica i confini delle sfere di vita, li penetra rendendoli più labili.

È sufficiente osservare alcuni modi di agire quotidiani per rendersi conto di quanto sia sempre più difficile separare i momenti e gli ambiti della vita. L'uso del cellulare anche quando si è a tavola con ospiti o in famiglia. Conversare ad alta voce al telefono quando si è in luoghi pubblici, sul treno o in metropolitana. Inviare messaggi o telefonare (magari senza vivavoce), anche se si è alla guida. L'elenco potrebbe continuare e con episodi più o meno sgradevoli che giungono alla maleducazione.

Così, la sfera del lavoro si confonde con quella della vita familiare, perché possiamo essere reperibili da mail e messaggi anche nei weekend o durante le ferie.

L'ambito lavorativo, a sua volta, si può confondere con quello delle relazioni personali grazie ai social network. Tutto ciò indica come gli spazi della nostra vita siano permeati dalla dimensione della comunicazione e dall'utilizzo delle nuove tecnologie.»

Daniele MARINI, *Con smartphone e social è amore (ma dopo i 60 anni)*, “La Stampa” del 9/2/2015

TIPOLOGIA D - TEMA DI ORDINE GENERALE

“«Prendiamo in mano i nostri libri e le nostre penne», dissi. «Sono le nostre armi più potenti. Un bambino, un insegnante, un libro e una penna possono cambiare il mondo.» [...]»

La pace in ogni casa, in ogni strada, in ogni villaggio, in ogni nazione– questo è il mio sogno. L'istruzione per ogni bambino e bambina del mondo. Sedermi a scuola e leggere libri insieme a tutte le mie amiche è un mio diritto.”

Malala Yousafzai, Christina Lamb, *Io sono Malala*, Garzanti, Milano 2014

Malala Yousafzai, premio Nobel per la pace 2014, è la ragazza pakistana che ha rischiato di perdere la vita per aver rivendicato il diritto all'educazione anche per le bambine.

Il candidato rifletta criticamente sulla citazione estrapolata dal libro di Malala Yousafzai ed esprima le sue opinioni in merito, partendo dal presupposto che il diritto all'educazione è sancito da molti documenti internazionali, come la Convenzione sui diritti del fanciullo del 1989, ratificata anche dall'Italia con Legge n. 176 del 27 maggio 1991.

Durata massima della prova: 6 ore.

È consentito l'uso del dizionario italiano.

È consentito l'uso del dizionario bilingue (italiano-lingua del paese di provenienza) per i candidati di madrelingua non italiana.

Non è consentito lasciare l'Istituto prima che siano trascorse 3 ore dalla dettatura del tema.